

Notat

Opfølgning på midtvejsevaluering af "Klog hverdagsmad" og forslag til tilrettet handlingsplan for 2013-2014

Dato 19-11-2012

Lars Haahr Jensen

Tel. +45 7841 1704

Lars.Jensen@ru.rm.dk

1-01-76-26-11

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Når ideer møder praksis – status og læring på satsningens delelementer
 - 2.1. FØDEVAREmidt
 - 2.2. Future Food Innovation
 - 2.3. Fødevareuddannelser
 - 2.4. Partnerskab og værdikædesamarbejde
 - 2.5. Innovationspuljen
 - 2.6. Vækstforums fødevareråd
 - 2.7. Tværgående principper for udmøntning af Klog hverdagsmad
3. Strategiske rammer og overvejelser
4. Anbefalinger
5. Forslag til disponering af midler
6. Proces for Klog hverdagsmad efter 2014

Side 1

1. Indledning

Regional Udvikling (RU) iværksatte i foråret 2012 en midtvejsevaluering af Vækstforums erhvervsudviklingsindsats inden for fødevareområdet - "Klog hverdagsmad". Evalueringen, som blev gennemført af LB analyse, blev færdig i august 2012.

Dette notat er RU sekretariatets opfølgning på midtvejsevalueringen dels baseret på læringspunkter fra LB analysen og dels på Vækstforums fødevareråds erfaringer fra udmøntningen handlingsplanen "Klog hverdagsmad som sund forretning", som blev iværksat med en række initiativer og operatører primo 2010. Hovedindhold, konklusioner og anbefalinger er vedtaget af fødevarerådet på rådets møde den

7. november 2012.

Formålet med notatet er dels at give anbefalinger til korrigerende handlinger for den nuværende indsats, herunder overvejelser om en udvidelse af projektperioden, og dels forslag til en brobygningsproces for overgangen til en ny handlingsplanperiode for fødevarerindsatsningen fra 2015.

Den overordnede konklusion på midtvejsevalueringen:

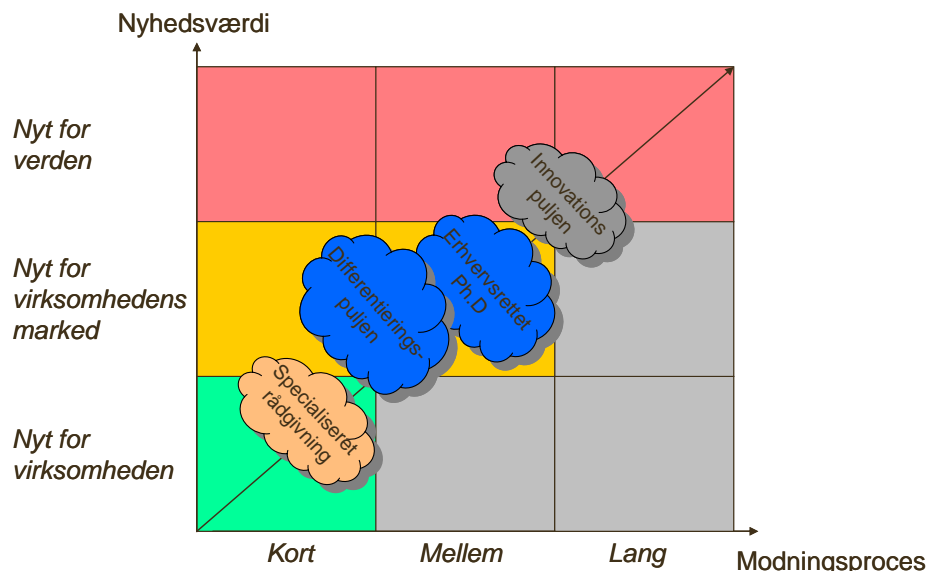
- på **virksomhedsniveau** er, at der i et vist omfang allerede er skabt resultater i virksomhederne, og at de forventer betydelige resultater efterhånden som de igangsatte aktiviteter gennemføres, men at det ikke er klart, om der er sket udvikling i virksomhedernes innovationspraksis.
- på **operatørniveau** er, at de virksomhedsrettede ordninger er godt understøttede af operatørerne i alle de af programmernes faser, som midtvejsevalueringen har kunnet belyse.

Citat: Midtvejsevaluering af Klog hverdagsmad, LB analyse, august 2012.

2. Når ideer møder praksis – status og læring på satsningens delelementer

Det følgende afsnit er en sammenfatning af evalueringens konklusioner og anbefalinger og fødevarerådets observationer omkring praktikken i initiativerne.

Figur 1: Fødevarerindsatsningens innovationslandskab

Initiativerne appellerer til forskellige ambitionsniveauer i de enkelte virksomheder. Der er en forventelig sammenhæng mellem nyhedsværdi og modningsproces med hensyn til såvel målgruppens størrelse, som additionalitet og tidsfaktor fra idé til resultater.

2.1 FØDEVAREmidt

Fødevarerektoren benytter sig kun i meget lille grad af de eksisterende tilbud inden for virksomhedsudvikling og rådgivning. Formålet med programmet er at øge innovationskompetencerne i små og mellemstore fødevarer virksomheder. Dette skal opnås gennem udviklingen af et specialiseret rådgivningstiltag, der på den ene side er nyskabende og supplerende ift. indholdet i de øvrige regionale virksomhedsudviklingsprogrammer, og som på den anden side særligt adresserer fødevarer virksomhedernes situation, udfordringer og behov. Der skal således være mulighed for, at der udvikles nye tværgående tilbud, som er skræddersyet i forhold til den enkelte virksomheds behov.

Ifølge midtvejsevalueringen har FØDEVAREmidt medvirket til at opbygge nye innovationskompetencer i de støttede fødevarer virksomheder og medvirket til at overvinde barrierer for innovation som mangel på kapital og tid.

Der har hersket uklarhed om programmets målgrupper, og det har været svært at rekruttere virksomheder til programmet. Det forventede antal virksomhedskontakter er opfyldt, men der er igangsat færre og beløbsmæssigt mindre projekter end planlagt.

På den baggrund vurderer fødevarerådet, at der bør gennemføres en grundig analyse af programmets virkemidler og målgrupper, samt virksomhedernes behov. I analysen bør indgå overvejelser over programmets additionalitet. Analysen bør gennemføres i den resterende programperiode, dvs. inden udgangen af 2013.

Fødevarerådet anbefaler, at der med afsæt i denne analyse foretages en konkret vurdering af, hvordan FØDEVAREmidts aktiviteter efter kontraktudløb ultimo 2013 kan videreføres i Væksthus Midtjyllands generelle erhvervsfremmeprogrammer hhv. Future Food Innovation. Dette vil understøtte den igangværende omstrukturering af Væksthus Midtjyllands opgaveløsning. Under overskriften "Midtjysk Vækstunivers" vil Væksthus Midtjylland fremover sigte mod at foretage længerevarende "investeringer" i udvalgte virksomheder og koble virksomheder og Væksthus tættere sammen med løbende opfølgning og reinvestering i virksomheden.

Fødevarerådet anbefaler endvidere, at FØDEVAREmidt sammen med FFI for den resterende programperiode fastlægger en strategi for en styrket kommunikation til fødevarer virksomheder om de samlede muligheder og tilbud.

2.2. Future Food Innovation (FFI)

Hovedformålet med FFI er at skabe et unikt innovationsmiljø, der kan styrke innovationsbaseret vækst og udvikling samt differentiering i det regionale fødevarer erhverv.

FFI's indsats opererer på to niveauer: dels i forhold til at skabe vækst og udvikling hos de regionale fødevarer virksomheder, der deltager i aktiviteter under programmet og dels i forhold til at styrke en vedvarende "innovationskultur" i virksomhederne.

Ifølge midtvejsevalueringen er der "med Future Food Innovation skabt et unikt miljø af videnaktører inden for fødevarer området, der gennem hyppig interaktion har opbygget gensidig tillid, og nu fungerer som én enhed med meget betydelige ressourcer i form af viden, kompeten-

ce og netværk." Endvidere påpeger evalueringen, at "Det er vigtigt, at Region Midtjylland har påtaget sig rollen med at skabe koordinering og samarbejde mellem regionens videnaktører inden for fødevarerområdet."

Innovationsmiljøet Future Food Innovation baserer sig på en tværfaglig tilgang og råder over en bred palette af virkemidler. FFI hjælper virksomheder med nem adgang til viden, netværk og kapital på regionalt, nationalt og internationalt niveau. FFI sikrer f.eks., at der knyttes relevante eksterne kompetencer til projekter, der modtager støtte fra FFI's differentieringspulje og hjælper projekter, der ikke opnår støtte, videre til relevant sparring, viden eller kapital "uden for" fødevarerområdene.

En væsentlig forklaring på konsortiets succes er det personlige engagement og de stærke kompetencer. Konsortiet bag FFI besidder brede kompetencer inden for forskning, forretningsudvikling, teknologiudvikling og innovation. Ressourcer i form af vejledning, kapital, fleksibilitet og netværk sættes situationsbestemt i spil, uanset om det er konsortiets egne eller udefrakommende - regionalt, nationalt eller internationalt.

FFI's resultater består jf. evalueringen dels i begyndende positive resultater på virksomhedsniveau og dels resultater af mere overordnet karakter, idet FFI fungerer som en fleksibel samarbejdspartner og matchmaker samt et centralt, regionalt kontaktpunkt. FFI fungerer dermed som bindeled mellem regionale innovationsaktive virksomheder og aktører i forhold til relevante kompetencer, viden eller kapital inden for eller uden for regionen. Jf. kendskabsanalysen i midtvejsevalueringen forestår der dog fortsat et stort arbejde med at udbrede kendskabet til FFI's tilbud og muligheder.

FFI har i opstartsfasen ultimo 2010 – 2012 spillet en mindre fremtrædende rolle i forhold til at skabe synlighed omkring satsningen og i forhold til at skabe sammenhæng og samarbejde til internationale aktører. Fremadrettet vil et øget fokus på at skabe synlighed, også internationalt, samt samarbejde med relevante aktører og miljøer være et naturligt opmærksomhedspunkt i FFI's arbejde.

I forhold til FFI's forskellige aktiviteter, kan følgende overvejelser og læring fremhæves:

- **Differentieringspuljen** har jf. midtvejsevalueringen allerede skabt effekter i de involverede virksomheder, målt på øget beskæftigelse, omsætning og eksport. Samtidig forventer de deltagende virksomheder yderligere effekt på disse områder på længere sigt. Puljen virker "let" og overskuelig for virksomheder at søge. FFI's rolle er at nurse, facilitere, give sparring og konkret vejledning til virksomheder, der søger puljen. FFI sikrer også kvalitet og forretningsperspektiv i projekter og samarbejder. Der er etableret et opgave- og handlingsfokuseret setup, hvor FFI bemander ud fra opgaven.

Fødevarerådet vurderer, at puljen administreres med en tilpas risikovillighed, og der er et godt afløb for puljens midler.

FFI bør i den resterende del af programperioden vurdere puljens målgrupper, herunder fortsat have fokus på, at puljens midler anvendes til både nye og mere etablerede virksomheder. Der skal opstilles en strategi for, hvilke typer projekter der ønskes prioriteret, herunder evt. tematisering af puljen. Innovationshøjden i de støttede projekter bør sikres, og endvidere bør pul-

jens synlighed styrkes. Endelig skal fokus på kvalitet fremadrettet sikres. I forbindelse med vurderingen af puljens målgrupper skal FFI sikre en tilstrækkelig innovationshøjde for igangsatte projekter. Generelt er virksomhederne mere drevet af hurtig implementering i markedet, hvorimod forskningssiden er mere fokuseret på nye løsninger. Det er i dette centrale felt, at FFI skal være med til at bevæge virksomhederne.

- **Erhvervsrettede ph.d.-forløb.** FFI har faciliteret en række nye samarbejder mellem virksomheder og forskning via ordningen. Støtten til erhvervsrettede ph.d.-forløb er en god mulighed for at involvere de større virksomheder, men måske også en god mulighed for at få store og mindre virksomheder til at arbejde sammen. De hidtil støttede projekter er karakteriseret ved en for snæver bredde i forhold til branche, virksomhedsstørrelse og produktfokus. Der har været et godt afløb på ordningen, hvilket tyder på interesse for at iværksætte målrettet forskning i virksomhederne. I midtvejsevalueringen har nogle af virksomhederne anført, at de sandsynligvis ville have gennemført projektet uden offentligt tilskud men betoner, at beslutningen herom nok ville have været længere under vejs, og at selve projektet nok også var blevet mindre i indhold og omfang.

- **Internationalisering.** FFI har i den hidtidige indsats bl.a. skabt integration med initiativet Europe Enterprise Network (EEN), iværksat forskellige B2B aktiviteter, gennemført informationsaktiviteter om EU's programmidler samt deltaget aktivt i det forberedende arbejde sammen med Foodbest konsortiet, i processen frem mod en ansøgning om et europæisk Knowledge and Innovation Community (KIC) på fødevarerområdet.

FFI's fremadrettede indsats i forhold til internationalisering forudsætter, at FFI har et etableret netværk og samarbejde mellem virksomheder og videninstitutioner regionalt og nationalt. Dette fundament er ved at være skabt og danner dermed grundlag for at iværksætte en mere målrettet indsats, herunder projekter som kan tiltrække interesse fra internationale virksomheder og videninstitutioner.

- **Dokumentation, profilering og konferencer.** Indsatsen med at skabe kendskab til og dokumentation af aktiviteter og tilbud i målgruppen, samt national og international opmærksomhed er bl.a. sket gennem afholdelse af to konferencer, via profileringstiltag baseret på cases, diverse dokumentation m.v.

2.3. Fødevareruddannelser

- **Kortlægning af uddannelses- og kompetencebehov i fødevarer virksomheder.** Indsatsen har afsat i fødevarer virksomhedernes udfordringer med, at skabe fødevarer med højere videnindhold samtidig med, at branchen er karakteriseret ved et lavt uddannelsesniveau. Det kan være en barriere for virksomhedernes innovationsevne og for at få mere viden ind i fødevarerproduktionen.

Indsatsen omfatter en analyse af uddannelsesudbud set i forhold til de kompetencer, der efterspørges i fødevarer virksomhederne. På baggrund af analysen iværksættes en række udviklingsaktiviteter, herunder eksperimenter i virksomheder. Aktiviteterne sætter fokus på behov og forudsætninger for et tættere samarbejde mellem virksomheder og uddannelsesinstitutioner. Metodetilgangen har bevidst været eksplorativ med inddragelse af relevante parter inden for området.

Ifølge midtvejsevalueringen er der tale om et solidt analysearbejde, der viser, at der er et behov for at styrke medarbejdernes kompetenceniveau. Evalueringen viser endvidere, at regionen har løftet en opgave, der ellers ikke ville være blevet løst. Der har været en god organisering af projektet, med inddragelse af parterne i udviklingsforløbet. Det bemærkes endvidere, at det er vigtigt at fastholde tempoet i indsatsen og få fokus på udvikling af konkrete initiativer.

I forhold til indsatsens videre forløb er der ifølge fødevarerådet en udfordring med organisatorisk forankring og gennemførelse: Regionen kan facilitere processer, men ikke selv gennemføre erhvervs- og kompetenceudviklingsaktiviteter. I forlængelse af en planlagt InnovationCamp skal de videre aktiviteter, herunder eksperimenter i virksomheder, organiseres i et samarbejde med FFI og de relevante uddannelsesinstitutioner.

- Kompetencecenter for fiskeriuddannelser. Vækstforum i Region Midtjylland har støttet etableringen af et kompetencecenter for fiskeriuddannelser i Thyborøn med en bevilling til en procesmedarbejder, der skal stå for udvikling, integrering og implementering af uddannelsesinitiativer og samarbejder i forbindelse med centerdannelsen. Visionen med kompetencecenteret er, at kompetencer i fiskeriet knyttes sammen med henblik på at skabe værditilvækst overalt i erhvervet og med henblik på at udnytte fiskeriressourcen bedst muligt.

Der er i forbindelse med centerets virke iværksat kortere efteruddannelseskurser samt længe uddannelsesforløb, bl.a. erhvervsuddannelser inden for fiskehandler og vodbinder. Kompetencecenteret har bl.a. medvirket til at skabe en mere sammenhængende uddannelsesstruktur inden for fiskerierhvervet og fiskeriets støtteerhverv. Indsatsen skal bl.a. ses i sammenhæng med de øgede kompetencebehov, som projektet "Vestkystens fiskeriklynge" har initieret (beskrevet i det følgende).

2.4. Partnerskab og værdikædesamarbejde

I Region Midtjylland er erfaringen, at klyngeinitiativer og/eller forpligtende erhvervssamarbejder kan være med til at skabe synlighed og vækst samt give et kompetenceløft for enkeltvirksomheder såvel som for erhvervet som helhed.

- Vestkystens Fiskeriklynge. Formålet med Vestkystens Fiskeriklynge er at forberede og forankre et erhvervsklynge-samarbejde med deltagelse af fiskeriaktører fra hele værdikæden samt relevante videnmiljøer. Målet er bl.a., at der efter projektet er skabt grundlag for en national blåstempling af fiskeriklyngen, og at samarbejdet kan styrkes yderligere, også ud over den midtjyske region, med henblik på at skabe vækst og flere arbejdspladser inden for konsumfiskeområdet.

Der er nu etableret et tæt samarbejde mellem fiskeriaktørerne i de tre vestkysthavne i Region Midtjylland – et samarbejde, der involverer 268 virksomheder (havne, auktion, fartøjer, opkøbere og serviceerhverv) og godt 1000 arbejdspladser.

- Food Festival. Food Organisation of Denmark (FOOD) blev etableret som et nationalt fødevarerinitiativ under den tidligere regerings Grøn Vækst plan under overskriften "Branding af Danmark som fødevarer- og gourmetland". Regional Midtjylland er med udgangspunkt i Klog

hverdagsmad indgået i et tæt samarbejde med FOOD og en lang række lokale aktører, herunder Aarhus Kommune, om at etablere en årligt tilbagevendende landsdækkende fødevarerfestival med internationalt udsyn. Festivalen blev afholdt første gang i Aarhus i september 2012 med ikke mindre end 27.000 besøgende og med deltagelse af en lang række virksomheder, viden- og uddannelsesinstitutioner, erhvervsorganisationer mv. fra hele landet.

Food Festival er et helt nyt koncept, hvor erhvervsudvikling kombineres med opmærksomhedsskabende og inddragende aktiviteter for et bredt publikum – et udviklingslaboratorium, der dels giver læring til forbrugeren, og dels giver virksomhederne mulighed for at afprøve nye ideer og få inspiration til nye innovationer og samarbejder

- Grøn Vækst - Madlandet i vest. I projekt "Madlandet i vest" vil man med platformen og netværket "Vestjyske Fødevarer og Oplevelser" (VFO) arbejde på at udvikle og professionalisere mindre fødevarer virksomheder og fødevarer netværket inden for kvalitetsfødevarer i Vestjylland.

"Madlandet i vest" bygger videre på de erfaringer, der er gjort i VFO og Regional Madkultur Vestjylland (RMV). RMV er som den første forening i Jylland blev godkendt og optaget i det europæiske netværk "Culinary Heritage", som har til formål at udvikle de enkelte medlemsregioner ved at promovere lokale og regionale fødevarer. I dag er i alt 29 producenter, gårdbutikker, restauranter, detailbutikker mv. blevet godkendt som medlemmer af Regional Madkultur Vestjylland.

2.5. Innovationspuljen

Formålet med Innovationspuljen er at sætte fokus på fødevarerinnovation, nye metoder, tværdisciplinært samarbejde eller nyskabelse på anden vis – ved inddragelse af nye partnere, brugere eller fagområder, eller ved kobling mellem "hårde" forskningsområder (biotek, materialeteknologi el.lign.) med bløde forskningsområder (humaniora, kreative erhverv m.v.).

Ifølge midtvejsevalueringen er idéen med at støtte radikal innovation grundlæggende en god idé, som der fortsat er behov for i fødevarerbranchen. Det vurderes endvidere positivt af virksomhederne, at det er muligt at opnå stort tilskud, en afgørende forudsætning for at engagere universiteter i projekter. Kriterierne for tildeling af midler fra puljen opleves imidlertid ikke som forståelige og konsistente. Det har vist sig vanskeligt at engagere virksomheder til at søge, bl.a. på grund af lang sagsbehandlingstid og dokumentationsregler. Samtidig har de indkomne projektansøgninger ikke haft tilstrækkeligt fokus på nye samarbejder eller nyskabelser på anden vis, jf. puljens formål.

Der er på nuværende tidspunkt givet støtte til 2 projekter under puljen. Projekterne er påbegyndt medio 2012, hvorfor der endnu ikke foreligger erfaringer og effektmåling på virksomhedsniveau.

For at sikre et mere smidigt set-up for udmøntningen af midlerne, anbefaler fødevarerådet, at de resterende midler under Innovationspuljen udmøntes i regi af FFI. Det forventes, at der vil være større interesse for denne type projekter, hvis opgaven forankres i FFI's rammer og suppleres med de services, som FFI kan levere. Dette skal bidrage til en gentænkning og styrkelse af FFIs innovationsindsats særligt i forhold til afprøvning af forskellige forskningsvirkemidler,

kompetenceudviklingsaktiviteter med fokus på fødevarerinnovation samt projekter under differentieringspuljen.

2.6. Vækstforums fødevareråd

I forbindelse med vedtagelsen i 2009 af Vækstforums strategi og handlingsplan for Klog hverdagsmad, nedsatte Vækstforum et fødevareråd til at følge og koordinere den samlede indsats og bistå Vækstforum med faglig og strategisk sparring. Derudover har det været hensigten at det faglige råd også fungerede som ambassadører for den samlede fødevarerindsatsning.

Rådet består af 17 medlemmer, og påbegyndte arbejdet ultimo 2009. Der er i gennemsnit afholdt 4 møder årligt.

I midtvejsevalueringen pointerer de interviewede rådsmedlemmer, at rådets rolle i højere grad opfattes som rådførende end rådgivende, og at medlemmernes ekspertise og kompetencer ikke aktiveres og udnyttes i det omfang, de kunne ønske. Nogle oplever rådets virke som tæt knyttet til Innovationspuljen og nogle stiller spørgsmål til stegen ved rådets eksistensberettigelse i dets nuværende form og funktion.

Rådet har med den foreliggende midtvejsevaluering fået et værktøj til at påtage sig en mere proaktiv rolle i forhold til vægtning af igangværende indsats, og ikke mindst i forhold til at levere en fagligt begrundet anbefaling til Vækstforum af fødevarerindsatsningens videre forløb efter 2014.

2.7. Tværgående principper for udmøntningen af Klog hverdagsmad - Region Midtjylland som strategisk samarbejdspartner.

I forbindelse med vedtagelsen af Strategi og handlingsplanen for Klog hverdagsmad i 2009 vedtog Vækstforum samtidig en række tværgående principper, der skulle fungere som ledetråde for udmøntningen af satsningen: Sammenhæng, korte afstande, risikovillighed og dynamik, sundhed og bæredygtighed, kommunikation og formidling, samspil med Vækstforums øvrige indsatsområder, værdikædefokus samt nationalt og internationalt samarbejde.

I forhold til nationalt og internationalt samarbejde har regionen påtaget sig **et strategisk lederskab** på en række områder. Blandt initiativerne er:

- Forberedelse af og samarbejde om ansøgning til et europæisk Knowledge and Innovation Community (KIC) på fødevarerområdet – i samarbejde med Foodbest konsortiet (Vækstforum-bevilling på 5 mio. kr. i 2012-13).
- Initiering og gennemførelse af samarbejde med det nationale FOOD konsortium om aktiviteter og events i forbindelse med U21 EM i fodbold i sommeren 2011
- Tiltrækning af FOOD Festival 2012 til regionen (Aarhus).
- Deltagelse i ministerielle udvalg, udviklingsfora og udvikling af nationale fødevarerinitiativer.
- Drivkraft siden 2009 i forhold til dialogen med Fødevarerministeriet om udmøntning af Grøn Vækst Programmet med puljer til de enkelte regioner.
- Initiativtager til samarbejde på administrationsniveau med de øvrige danske regioner med henblik på koordinering af de regionale fødevarerindsatsninger.

Ovenstående aktiviteter har, udover formålet med at påvirke egne rammebetingelser, også det formål at synliggøre regionens indsats på fødevarerområdet. Samtidig bidrager indsatsen til at fremhæve regionen som en attraktiv samarbejdspartner.

3. Strategiske rammer og overvejelser

Indsætterne i Klog hverdagsmad har blandt andet taget udgangspunkt i, at innovationsaktiviteten i fødevarerhvervet frem til 2008 lå på et lavt niveau, og at det gennemsnitlige uddannelsesniveau i virksomhederne lå under andre brancher. Det strategiske perspektiv har været på et overordnet niveau, nemlig at underbygge regionens styrkeposition på fødevarerområdet.

Sigtet er at aktivere virksomheder, der vil og kan arbejde med innovation. Målet er at få disse virksomheder til at indgå i samarbejder med andre, og især med videninstitutioner. Indsatsen har medført, at de deltagende virksomheder har oplevet effekter og resultater hurtigere end forventet. Imidlertid har der kun i begrænset omfang været fokus på projekternes additionalitet og strategiske betydning i forhold til regionalt, nationalt og internationalt perspektiv.

FFI's indsats bør fremadrettet i højere grad målrettes virksomhedernes behov, ligesom indsatsen for at synliggøre mulighederne under FFI og Vækstforums fødevarerindsatsning bør styrkes i et samarbejde med regionen. Endvidere ligger der fremadrettet en udfordring i at holde fødevarerindsatsningen i bevægelse både organisatorisk og indholdsmæssigt, så FFI og andre operatører til stadighed udfordrer egen praksis og sætter sig nye mål. Det er vigtigt at sikre en passende balance mellem ressourcer og et bredt udsnit af virkemidler.

Perspektivet for og udviklingen af fødevarerindsatsningen efter udløbet af de nuværende programmer (ultimo 2014) skal i stigende grad rettes mod og være båret af de samfundsmæssige udfordringer, og tage højde for at understøtte regionens internationale konkurrenceevne.

Regeringen er ved at lægge sidste hånd på den samlede Innovationsstrategi, som også vil rammesætte klyngeinitiativer. Strategien vil være det naturlige afsæt for regionens videre arbejde med en strategi og handlingsplan for indsatsen efter 2014.

EU anbefaler¹, at "non-metropolitan" regioner fokuserer på "Smart specialisation" (intelligent specialisering). Intelligent specialisering handler om at koncentrere indsatsen om differentiering, koncentration af ressourcer på kerneområder og væsentlige efterspørgselsområder, hvor regionen har kritisk masse. Indsatsen skal koncentrereres om områder med høj værditilvækst og/eller koblinger på tværs af sektorer (eks: fødevarer koblet med sundhed og energi).

Som OECD bemærker i sit review af det midtjyske innovationssystem, er innovationsdynamikken under forandring og betydningen af, at adgang til kvalificeret arbejdskraft er en forudsætning for succesfuld udvikling af innovationsaktiviteter, er stigende jf. global konkurrence om talentmasse.

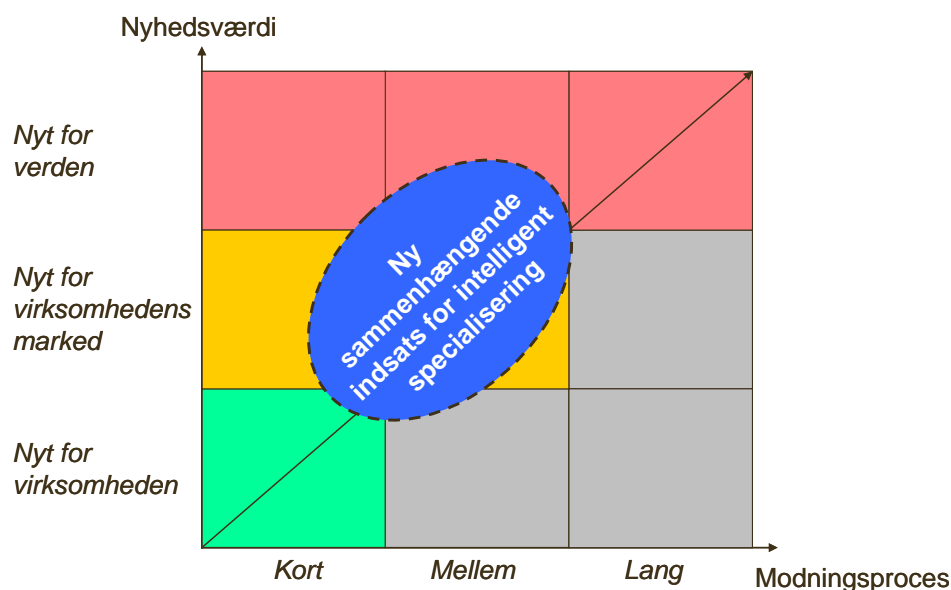
OECD-rapporten peger på, at regionernes "intelligente specialisering" er positiv, men at yderligere tiltag er nødvendige:

¹ http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/c/document_library/get_file?uuid=a39fd20b-9fbc-402b-be8c-b51d03450946&groupId=10157

- Der er behov for en mere omfattende scanning af regionens internationale positionering indenfor den prioriterede sektor.
- Der er behov for sammenhængende kortlægning af virksomhedsspecifikke behov, karakteristika og kompetencer set i forhold til globale tendenser.

Disse anbefalinger understøtter og forstærker de aktiviteter, der allerede er igangsat gennem initiativerne omkring eksempelvis Foobest/KIC, Food Festival og Food Universe.

Figur 2: Strategisk fokusering af 'intelligent specialisering'

I arbejdet med at forberede videreførelsen af fødevarerindsatsningen efter 2014 igangsættes en analyse af regionens potentialer set i lyset af 'intelligent specialisering'. Fødevarerådet vil med revideret kommissorium og sammensætning spille en central rolle som ekspertpanel i denne udviklingsproces, og et samlet oplæg til handleplan for 2015+ vil blive forelagt Vækstforum.

4. Anbefalinger

- Aktiviteter under det specialiserede rådgivningsprogram for fødevarerhvervsvirksomheder, **FØDEVAREmidt**, skal efter konkret vurdering videreføres i Væksthus Midtjyllands generelle erhvervsfremmeprogrammer hhv. i Future Food Innovation efter kontraktudløb ultimo 2013.
 - Det skal ske på grundlag af en nærmere analyse af behov, målgrupper og kompetencer, baseret på programmets erfaringer og resultater i hele programperioden.
- Indsatsen under innovationsmiljøet **Future Food Innovation (FFI)** fokuseres og forlænges til udgangen af 2014, idet:
 - FFI's fokus på radikal innovation og styrkelse af virksomhedernes innovationskultur oprioriteres. Bl.a. via en fokusering og styrkelse af differentieringspuljen og erhvervsrettede forskningsvirkemidler.

- FFI's involvering i internationale samarbejder (herunder et evt. European Knowledge and Innovation Community - KIC) og facilitering af en stærkere international profil hos regionale fødevarevirksomheder styrkes.
- FFI's indsats for kapitalformidling til SMV opprioriteres.
- FFI ved indgangen til 2014 overtager dele af FØDEVAREmidts nuværende rådgivnings-tilbud, på baggrund af en nærmere analyse af virksomhedernes behov, målgrupper og kompetencer mv.
- Fødevaresatsningens indsats vedrørende udviklingsaktiviteter omkring uddannelse og kompetenceudvikling forankres hos FFI og relevante uddannelsesinstitutioner i et formaliseret samarbejde.
- Synligheden og dokumentationen af FFI's aktiviteter og virksomhedsrettede tilbud som en del af Vækstforums fødevaresatsning Klog hverdagsmad øges.
- FFI bidrager til processen frem mod ny strategi og handlingsplan for Klog hverdagsmad efter 2014.
- FFI kommer med forslag til konsortieparternes og øvrige aktørers øgede involvering i og finansiering af en videreudvikling af innovationsmiljøet, herunder med evt. inddragelse af nye, strategiske partnere.

- Indsatsen vedrørende analyse af og udviklingsaktiviteter omkring **uddannelses- og kompetencebehov i fødevarevirksomheder** forankres i et formaliseret samarbejde mellem FFI og relevante uddannelsesinstitutioner i regionen.

- Herunder gennemføres eksperimenter baseret på deltagende virksomheders konkrete udfordringer med henblik på at udarbejde et antal showcases, der regionalt såvel som nationalt kan medvirke til at inspirere til at skabe en mere sammenhængende indsats på uddannelses- og kompetenceudviklingsområdet.

- Kommissoriet for **Vækstforums fødevareråd** revurderes med sigte på at styrke fokus på kvalitet, relevans og effekt i Vækstforums fødevaresatsning.

- Det sker ved en revurdering af rådets deltagersammensætning og rolle.
- Rådet fungerer som faglig og strategisk sparringspartner for Vækstforum i forhold til Klog hverdagsmad efter 2014.

- Indsatsen for at fremme radikal fødevareinnovation under **Innovationspuljen** revurderes, med henblik på at integrere aktiviteterne i FFI's tilrettede indsats til udgangen af 2014.

- Det skal ske ved en styrkelse og fokusering særligt i forhold til afprøvning af forskellige forskningsvirkemidler, kompetenceudviklingsaktiviteter med fokus på fødevareinnovation samt projekter under differentieringspuljen.

- Region Midtjyllands position som **strategisk samarbejdspartner** skal styrkes gennem synliggørelse af igangværende aktiviteter og proaktiv involvering i nye initiativer og partnerskaber

- Det skal ske i form af, at Region Midtjylland fortsat udviser strategisk lederskab og fremstår som en attraktiv samarbejdspartner.
- Der skal primo 2013 iværksættes en proces, der skal lede frem til en **kommende strategi og handleplan for Klog hverdagsmad** efter udgangen af 2014.
- Sekretariatet initierer "intelligent specialisering"-analyser af Region Midtjyllands position og differentieringspotentialer, jvf. EU's anbefalinger og konklusioner fra OECD-rapporten.
- Fødevarerådet bidrager til processen, jvf. nyt kommissorium.

- Nye operatørkonstruktioner, der går på tværs af regionens indsatser undersøges, med henblik på at sikre en balance mellem administrative omkostninger og størst mulig implementeringskraft, professionalisme og synlighed.
- Værdikædesamarbejde og netværksaktiviteter udbygges løbende for at påbegynde udnyttelsen af de potentialer, der tegner sig i planlægningsforløbet.

5. Forslag til disponering af midler i 2013-14

Nedenstående forslag til disponering af midler beskriver en fokusering og forlængelse af initiativer under Vækstforums fødevarerindsatsning Klog hverdagsmad for perioden 2013-14, herunder nye initiativer, der har til formål at bygge bro til og forberede en kommende strategi- og handlingsplan for Klog hverdagsmad fra 2015.

Forslaget vil danne grundlag for administrationens udarbejdelse af et detaljeret aktivitets- og finansieringsbudget for de enkelte initiativer, som grundlag for indgåelse af resultatkontrakter.

1.000 kr.	2013	2014	I alt
<i>Budget</i>			
Grøn Vækst: *)	5.600	0	5.600
Future Food Innovation:	7.700	20.300	28.000
- Differentieringspulje			
- Kapitalformidling			
- Workshops, dokumentation og profilering			
- Udviklingsaktiviteter vedr. uddannelses- og kompetencebehov			
- Internationalisering			
- Innovationsfremmende forskningsvirkemidler			
- Projektledelse og sekretariat			
Strategiske initiativer:	3.000	3.000	6.000
- KIC- afledte aktiviteter			
- Smart specialization			
- Food Universe			
- Andre strategiske aktiviteter			
Budget i alt	16.300	23.300	39.600
<i>Finansiering</i>			
Region Midtjylland	7.260	10.540	17.800
EU's Regionalfond	2.365	6.235	8.600
EU Landdistriktsprogr. Grøn Vækst	2.800		2.800
Kommuner	1.400		1.400
Privat medfinansiering fra virksomheder	2.475	6.525	9.000
Andet (universiteter mv.)			
Finansiering i alt	16.300	23.300	39.600

*) Endnu ikke bevilgede midler under Region Midtjyllands Grøn Vækst Program, dvs. inkl. midler fra region, kommuner, EU's Landdistriktsprogram (Grøn Vækst), men ekskl. privat medfinansiering.

6. Proces frem mod Klog hverdagsmad efter 2014

En række strategiske indsatser vil blive iværksat allerede fra ultimo 2012 med henblik på at forberede en ny handlingsplanperiode fra 2015 for Klog hverdagsmad. Formålet er at afdække og beskrive Regions Midtjyllands særlige rolle som bidragsyder til en national fødevareklynge i en international sammenhæng, herunder hvordan midtjyske videnmiljøer, uddannelsesinstitutioner og virksomheder kan indgå i og drage nytte af et fremtidigt Knowledge and Innovation Community (KIC) på fødevareområdet.

Den strategiske proces vil blive gennemført i tæt samarbejde med Vækstforums fødevareråd og øvrige interessenter og aktører efter følgende procesplan:

Strategiske aktiviteter	2012	2013				2014			
	4. kvrt.	1. kvrt.	2. kvrt.	3. kvrt.	4. kvrt.	1. kvrt.	2. kvrt.	3. kvrt.	4. kvrt.
Analyse: Smart specialization i Region Midtjylland	■	■	■						
Analyse af FØDEVAREmidts målgrupper og virkemidler	■				■				
Fødevarerådets møder	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Fødevarerådets strategikonferencer for aktører				■			■		
Foodbest: Forbedelse af et KIC	■	■	■	■	■	■	■	■	■
Forberedelse af Food Universe		■	■	■	■	■	■	■	■
Løbende opfølgning og læring - FFI aktiviteter	■	■	■	■	■	■	■	■	■
1. udkast til ny handlingsplan fra 2015						■	■		
Vækstforums behandling af ny handlingsplan							■	■	
Slutevaluering af Klog hverdagsmad								■	■